

Lendvainé.

(1815—1891.)

Alig tudom elhinni, hogy ő is elköltözött ama, sokak által félve emlegetett sötét országba, melynek lakosai egytől-egyig „csöndes emberek.“

Még most is ott látom őt a nemzeti színház utolsó padosorainak egyikében, a fáktól árnyalt színházi udvar valamelyik padján vagy a vaczi-utca aszfaltján élénken csevegve vagy vitatkozva ismerőseivel, jó barátjaival. Mert az agg művésznő, kit több mint egy félszázad előtt neveztek el „szép Anikó“-nak, egész a legutóbbi időkig meg tudta őrizni temperamentumának élénkségét, kedélyének rugékonyságát.

Nem volt olyan művészeti kérdés, a társas életnek olyan eseménye, a melyik örökké éber figyelmét és érdeklődését kikerülhette volna. Szeretett beszélni, vitatkozni mindenről, s örömet keresett embereket, ha kellett újakat is, hogy velők gondolatait és érzelmeit közölhesse. A legtöbb művészeti újdonságnak ő volt minden hírlapnál élénkebb és gyorsabb terjesztője. Neki mindig volt készletben valami meglepő híre, a miről más halandónak alig volt, sőt sokszor nem is lehetett tudomása.

S ha az újdonságból nagy ritkán mégis kifogyott: ott volt a mult idők érdekes emlékekkel dúsan megrakott muzeuma. Ezek közt az emlékek közt még csak nem is kellett válogatnia: az újabb generáció előtt ha nem is teljesen ismeretlen, de érdekgerjesztő volt valamennyi. Lendvainénak, ki nagy időket élt át s nagy emberekkel állt folytonos összeköttetésben, mindig volt olyan apró históriája, a miért hiába kutatnánk a régi hírlapokban, emlékiratokban és könyvekben. Benne valóságos élő krónikáját láttuk a régi magyar

színeszetnek, melynek hősei és hősnői minél távolabbra esnek tőlünk, annál érdekesebbek.

Lendvainé egy darabja a magyar színművészet fényes multjának. Ő még átélte azokat a terhes küzdelmeket, nélkülözéseket és románok fejezeteibe illő kalandos vándorlásokat, a melyeknek francia mintáiról Scarron regél híres könyvében. Ott volt a magyar

magyar nyelvnek s az akkor fejlődni kezdő magyar színműirodalomnak propagandát csináljanak. Ama színművészek közt, kik küzdöttek az előítélettel s ennél az előítéletnél is hatalmasabb ellenséggel: az ország nagyobb városaiban erős gyökeret vert német színeszettel. Lendvainé a nemzeti színház megnyitása előtt Budán már együtt működött azzal a fényes társasággal, melynek tagjai közül Kántorné, Megyeri, Szentpétery, Fánecsy, Lendvai, Bartha, Egressy, Jókainé Laborfalvi Róza és László örök dicsőségei a magyar színművészetnek. S ezt a korszakot megelőzőleg a vidéki nagyobb városok, Sopron, Kolozsvár közönsége gyönyörködött élénk játékában, kedélyének szípkázó elevenségében s tegyük hozzá: lényének bájos voltában. Mert a harminczas és negyvenes évek híres Anikóját első sorban páratlan szeretetreméltósága emelte magas fokra a nagyközönség kegyében. A színpadon, úgy mint az életben, ennek a tulajdonságának köszönhette ritka sikereit. Szépség sohasem volt a szónak abban az értelmében, a mint például Laborfalvi Róza; de a beszédes szemek, a mosolyra örökké kész ajkak könnyen elfeledtették a finomabb vonások hiányát, s a világot ábrázoló deszkákon még jobban szembeötlő alacsony termetet. A kortársak mindig mint kedves és csinos teremest emlegetik, ki „nappal még szebbnek tetszett, mint lámpavilágnál“.

Lendvainé Hivatal Anikó.

színeszet bölcsőjénél s szemeláttára nevedezett az nagygyá, erőssé, az elismerésre, becsülésre méltóvá.

Mint vagyon és összeköttetések nélküli szegény pesti család sarja, a század harmadik tizedének elején már szerepelt ama színjátások között, kik nélkülözések, gyakran megszégyenítő mellőztetések közt kóboroltak be egyik végétől a másikig az országot, hogy a

S egyéniségének eme szeretetreméltóságáért a színésznő egyes fogyatkozásait is örömet megbocsátották. Elnézték, ha a színpadon nagyon is érzélgő, pathétikus modorral személyesítette a tragédiák szenvedő nőalakjait, vagy ha vigjátékokban, hevétől elragadtatva, gyakran folyamodott „szóhabaráshoz“, a mint Vörösmarty gyors beszédmodorát elkeresztelte. Mert tud-

nunk kell azt, hogy a nemzeti színház első korszakában távolról sem voltak a szerepkörök egymástól oly élesen elkülönítve, mint napjainkban. A művésznök játszani kellett mindent derűborura, a mint azt a szükség vagy gyakran a színigazgatók szeszélye megkivánta. Hivatal Anikó, a későbbi Lendvainé, sem szorítkozhatott az eleven kedélyü, fiatal lányok személyesítésére, a mely szerepkörben legjobban dicsérték őt a lapok bírálói; hanem válogatás nélkül el kellett vállalnia minden olyan szerepet, mely nagyobb színpadi routine-t vagy gyakran csak fényesebb öltözékeket követelt. Repertoire-jában ott találjuk Halm Frigyes „Griseldis“-ét, Hugó Viktor „Angelo“-jának Bragadin Katalináját, és Shakspeare „Hamlet“-jének Opheliáját épp úgy, mint „Lignerolles Luizát“ czimszerepét, Donna Dianát, a „Molnár és gyermeke“-ben Máriát vagy Adélt az „Arkádiai menyasszony“-ban, melyért annak idejében nagyon sokszor megtapsolták. Az ábrázoló képesség ilyen elforgácsolása közben csak kivételes lángelmék érvényesülhetnek.

Lendvainé sem emelkedett soha a művészet ama magas polczára, melyen előtte Dériné és Kántorné, utána pedig Jókainé Laborfalvi Róza állottak. A művésznő még pályája delelő pontján is nagy részben egyéni szeretetreméltóságának köszönhetette színpadi sikereit. Mert az embereket megnyerni és lebilincselni: kiváló adományai közé tartozott. Kevés művésznőnek volt annyi tisztelője és barátja, mint neki a közönség között. Az arisztokrácia tagjai ép úgy keresték szellemes társaságát, mint a jelesebb írók, vagy a felpezsdülő politikai élet szerepvivői. Lendvainé nyílt házat tartott s örömet mutatva magát mindenütt. Izléses öltözködésével ép úgy figyelmet keltett, mint bátor magatartásával, ha háttas paripájára ült s tisztelőinek társaságában kilovagolt. A negyvenes évek közepén ilyen séták alkalmával sokan megbánulták őt s a főváros fiatal hölgyei közt akadtak irigyei is számosan. Az Anikó-láz nem egy uri család tüzhelyénél hintette szét a féltékenység magvait, annál is inkább, mert köztudomású dolog volt, hogy a művésznő és színészférje közt nem mindig uralkodott egyetértés. Az elhidegülés, mint tudjuk, válással végződött s Hivatal Anikó másodsorú Latkóczy Lajoshoz ment férjhez, ki korának egyik ismertebb arcképfestője volt. Latkóczytól bírjuk a művésznő legsikerültebb hasonmását is, melyet bizonyára nem késik megszerezni a történeti arcképcsarnok.

Lendvainét minden ünnepeltetés dacára sem tudta hosszabb ideig lekötni a színpad világa. A mint kedvelt szerepkörétől válnia kellett: megvált az intézettől is, mely annyi dicsőségének

volt tanuja a megnyitást követő első esztendőben. Abban a korban vonult vissza, mely más művésznőknél a megfontoltabb és tartalmasabb alkotások korszaka.

Lendvainé már az ötvenes évek vége felé megszűnt a nemzeti színház tagja lenni.

Okozott-e fájdalmakat neki a korai visszanonulás? — nem tudom. Erről a tárgyról még akkor sem beszélt örömet, ha mások szóba hozták. De a kritika, melyet utódai felett gyakran minden tartózkodás nélkül gyakorolt, mindig azt sejtette velem, hogy a magánélet örömei a színpad elveszített bűvös világáért nem nyújtottak elég kárpótlást. Nyilatkozataim sokszor az elkeseredés hangja reszketett végig s ez a hang azután nem egyszer kellemetlenségeket is okozott neki. A művészek rendszeresen túlérzékenyek, s nem tudják békésen elviselni, ha valaki az eseményekre tapint. Lendvainé lassankint elveszítette színész-barátaival s talán még hamarabb barátnőit, kik épenséggel nem voltak hajlandók eltűrni éles kritikáját. Az utolsó esztendőben már nem is keresett közöttük szórakozást. Csak ritkán, s akkor is rövid ideig lehetett látni a színház udvarán. Legörömeztőbb azokat az ismerősöket látogatta, a kiktől jól tudta, hogy a színházi köröktől távol állanak. Ezek társaságában kedélye gyakran felpezsdült, különösen, ha az elmúlt idők szép emlékeire került a sor. Mily érdekes, mily jellemző történetkéket tudott elmesélni ilyenkor.

Egy ízben arra sürgettem: vetné papírra emlékiratait. — Csak ne menne olyan nehezen az az írás — válaszolta és gondolkodni látszott. Pár hét múlva azzal a hírrel lepett meg, hogy levelezéseit rendezi, s talán mégis csak elkészülnek az emlékiratok.

Mind ez hat-hét esztendő előtt történt.

Később, midőn a dolgot újra szóba hoztam, aggodalmát fejezte ki, hogy nem talál író, a ki a „kézirat kifésülésének“ munkájára vállalkoznék. A mostani fiatal írók — mondá — az ilyen dologtól idegenkednek.

Nem tudom: elkészült-e az emlékiratokból valami, vagy a terv mindvégig csak terv maradt. A legutóbbi időkben csak ritkán találkoztam vele, az utcán néhány pillanatra. Midőn utóljára lakásán akartam fölkeresni, már csak névjegyet hagyhattam nála. Ekkor már nagy beteg volt, önmagával és az emberekkel egyaránt meghasonlott.

Napokat töltött elzárkózva rideg magányában: mindenki ben kémet, ellenséget keresett.

Barátai már ekkor szomorú következményektől tartottak.

A sejtelem nem volt alaptalan.

Nem telt bele egy rövid hét s a hírlapok a művésznő tragikus sorsával foglalkoztak.

Szana Tamás.

Igen szép lány, igen csunya legény.

(Mese.)

Írta: Mosdósy Imre.

Az igen szép lány igen szegény volt; nem volt neki egyebe, mint egy rozszant viskója, a viskónak akkora ablaka, mint az öklöm; egyetlen egy szobája, meg egy konyhája, meg egy kamrája, — de a kamrában csak egy nyoszolya, a szobában csak egy szövőszék volt. Kis kertjét a maga kezével ásta, turta, ültette; hanem azért termett abban minden, rozmaring, nebántsvirág, meg rózsza, a mit az igen szép lány fekete hajába tűzött pünkösdi napján, mikor a templomba ment; termett benne egy kis bab, burgonya, kukoricza, tányér-bélvirág, a miből olajat ütött télire a mécsesébe, — s a mellett fonogatott a hosszú estéken egymaga. Neki nem mesélt senki, nem ült mellette deli legény, a ki édes bús regékkel tartja kedvesét a fonóban, legfőleg — ha az emlékezetében böngészett, s egy-egy bús sóhajjal ismételte magányos életének szomorú részleteit. Mert a falu szép legényei kerültek. . . Azt tartották róla, hogy boszorkány, mert az öreg Dorka czigányasszonyon kívül senki sem beszélt vele.

Igy élt az igen szép lány. És egész egyedül lett volna. ha egy hófehér galambja nem lett volna. Ugy szerette ezt, mint ha kedvese lett volna.

Egy szép nyári este, mikor már a hazatérő gula kolompja is elhangzott, s az estharangszó bejárta a völgy legelhagyottabb zugát is, meg a madár is visszazállott a kedves fészekbe ott az eszterháj alatt, az igen szép leány hófehér galambja nem jött meg. Várta, — várta, hiába. . . Ki-ki nézett, nem ül-e ott a kémény mellett, — nem volt ott, — lement a kis kertbe, nem fürdik-e tán a vályuban, megleste, nem látja-e a tarlok felől jönni, hova buzaszemet járt szedegetni. . . a hófehér galamb nem volt sehol. Keserves zokogásba tört az igen szép lány a kapufélnek támaszkodva.

„Mért keseregsz Boriska? kérdé Dorkanéni, a lány zokogására belül kerülve az udvarra.

„Nagy szerencsétlenség ért Dorka néném! A hófehér galambom nem jött haza!“

Dorka néni fekete kezével végig simogatta az igen szép lány könytől fényes ábrázatját, aztán így szólt:

„Nem is jön az meg többet te Boriska!“

„Hova lett? . . látta kigyelme?“

„Az az igen csunya legény agyonlötte. . . Láttam, mikor leesett össze-csappant szárnyakkal, lecsüngő fejjel, véres gyöngysorral fehér nyakán.“

A szép leány összeesett. Hajából kifoszlott a pántlika, szeméből kiszáradt a könny; — hanyatt feküdt a kamra nyoszolyáján, a hova Dorkanéni

behurcolta, s száraz, égő ajaka szüntelen azt suttogta:

„Megállj te csunya legény“ megver még ezért az Isten, hogy engemet ilyen árvaságra juttattál.“

Másnap reggel, alig hogy a harmat leesett, alig hogy a nap feljött, az igen szép lány elment az igen csunya legény tanyájára. Mert a csunya legény nagyon gazdag volt. Ur volt. Szántóföldjeinek szem nem látta végét, ökreinek munka volt megolvasni a számát, pénzét maga se tudta, mennyi. Szolgája, cselédje annyi volt, hogy felének se tudta a nevét. . . hát még gabonája? Udvara? jaj! olyat az igen szép lány még mesében sem hallott. Köröskörül virág, — közepén nagy-nagy galambducz, ezer meg ezer galamb turbékol benne. „Osztan mégis az én hófehér galambomra fáj a foga!“ gondolta a lány. A kegyetlen. Mikor megállt a vadszőlővel felfuttatott tornác előtt, egy urféle ember szólította meg gorombán:

„Mit keressz itt te kőczos?“

„Az urat keresem!“ szólta a leány ijedten.

„Hát gyere be, még nem kelt fel, — itt az előszobában megvárhatod!“

„Olyan nincs, válaszolá a leány kipi-rult arczczal, mondd meg neki, hogy számolni valóm van vele!“

Az az urforma ember bement, nevetve, Boriska meg leült a tornác lépcsőjére. Egyszer csak megérinti vállát az igen csunya legény.

„Mi bajod van velem, leány?“ kérdé szeliden.

A szép leány fölugrott és lesütött szemmel felelt.

„Add vissza a hófehér galambomat, akit tegnap agyonlőttél, kegyetlen!“

„Hát a tied volt, gyönyörűség szép leány?“ szólta a csunya legény ijedten.

„Ényém! Most semmim, senkim! Oda az egyetlen, a ki szeretett, a kit szerettem, kit szerettek ezentúl?“ zokogott az igen szép leány.

És az a gazdag legény csaknem összeesett, a mint ezt a szegény leányt sirni látta. Maga előtt látta annak a hófehér galambnak utolsó vergődését, mintha ugyanazt mondták volna lecsukódó szemei, a mit ez a lány zokog. És e leány tekintete olyan, mint az éjszakai villám: a hova bevilágít, megmutatja, milyen sötét, üres az. A csunya legény szíve is olyan üres volt. . . Nem volt kit szeretnie. Apja, anyja rég elhaltak, testvérei nincsenek, a gazdag lányok vagyona után sóvárog-nak, — s ő nem talált még eddig egyet sem, a melyik csak szeretet után vágnék. . . Milyen gazdag volt ez a szép lány, s milyen koldus ő? És mily koldussá tette ő ezt a gyönyörű leányt s annak egyetlen tekintete milyen gazdag-gá tette őt. . .

„Szeress engem, kiáltá, megragadva a leány kezét. . .

„Add vissza a halottamat!“ könyör-gött a leány. . .

„Nem lehet!“

„Mért nem?“

„Megette a macska!“ szólta a legény leverten.

A szép lány felsikoltott és elszaladt. A csunya legény nehéz sóhajjal soká, soká nézett utána. S a mikor az eltűnt a kert bokrai között, visszament szobá-jába és egy könyccseppet törült ki szeméből.

Az igen szép leány soká bolyongott künt a mezőn. Folyvást előtte lebegett kis galambjának vergődése és a csunya legény kék szeme. Ugy tetszett, hogy a szeme nem csunya, annak a csunya embernek; meg hogy talán nem is olyan kegyetlen, mint gondolta. . . Olyan esengve tudta kérni, hogy szeresse őt. S aztán olyan forró volt a keze, mikor megszorította. De jó is volna, ha találna valakit, a kit úgy szerethetne, mint azt a hófehér galambot. S aztán újra megsíratta szegény kis állatát, s keseregve elbolyongott az erdő széléig. Ott leült egy mohos kőre. Valami szor-rongást érzett szívében, — haza nem mert volna menni széles e világért sem, mert szentül hitte, hogy az a csunya legény utána menne. Pedig hát mi köze is van az olyan gazdag embernek ilyen szegény leányhoz. Még ha szeretné sem lehetne az övé soha. Meg mit is csinálna olyan ur ilyen kőczos, faragatlan tereméssel. Hej! istenem, de minek is vagyok én olyan elhagyatott árva?

Amint így kesereg, látja messziről, hogy sok ember nyüzsög az ő viskó-jának udvarán. Kik lehetnek? mit akarhatnak? De nem mert hazamenni, mert attól félt, hogy a csunya legény is ott van köztük. Estefelé elmentek mind. Hazament. Elbámult a mint meglátta a galambduczot udvarában, száz meg száz hófehér galamb röpködött körülötte. Hát ezt csináltatta az a csunya legény ő neki, hogy megengesztelje fájalmát. Pedig ha tudná, hogy ha azt egyet elvesztették, azt nem pótolja semmi. Bizony tudja ám, hogyis ne tudná, gondolna is rája különben. Aztán bement házikójába. Egyszer csak látja, hogy jön az igen csunya legény. Hipp-hopp, ott terem az udvaron. Mit csináljon; a szíve irtalmatlanul dobog, — nem tudja kikergetni azt a sok vért ugy sem magából, a mi az ijedtségtől oda szorult. Futna, de hová. Maga előtt látja azt a nyájas kék szemet, hallja azt a szomorú hangot: „szeress engem!“ Ur isten, el lehet-e ez elől bujni? Nem maradt más hátra, felfutott a padlásra és a rozoga létrát felkapta maga után. . . s ott a nádtetőhöz lapulva várt dobogó szívevel.

A csunya legény megkopogtatta az ablakot.

„Boriska, szólta halkán, szóm volna hozzád, nem akarlak hirbe hozni, gyere ki!“

„Félek tőled, dadogta a leány alig halhatóan.“

A legény mégegyszer kopogott. Semmi felelet. Akkor a legény belépett a konyhába, — onnan a szobába. . . s édes hangon suttogott.

„Szívem szép szerelme, jer ki egy szóra!“

„Itt vagyok“, suttogta a lány magá-ban és félt, reszkedett.

A kamrában sem találta. Akkor a csunya legény megharagudott.

„Boriskám szólj, itthon vagy-e!“ kiállott csengő hangon.

Nem felelt senki. Csak a lány sírt ott fent a padláson és magában szö-pögé: „Nem is vagyok az ő Boriskája, mégis annak szólít.“

„No ha nem vagy itt, ne is jöjj többé e rongy fészekbe! . . . Pusztul-jon el! Az én házam legyen a te tanyád ezentúl!“ szólta a legény és a tüzhelyről felkapott egy csomó szalmát, meggyújtotta, s az eszterhaj alá tar-totta.

A láng hamar átcsapott az egész tetőre. Az igen szép lányt egyszerre lángtenger vette körül. Eleinte a sze-gény azt hitte, hogy a feje gyulladt ki a legény szavaitól, — csak aztán vette észre, hogy a tető ég. . . Fel-sikoltott, és leakart jönni a padlásról. De nagyon kellett sietnie, és a lába megcsúszott és lezuhant a konyhába. A csunya legény meghallotta a sikitást és a zuhanást. Odarohant hozzá, be az égő házba, — ráborult, ölelte, csó-kolta, megfélekedezett arról, hogy ég a ház, csak az Isten őrizte, hogy mindak-etten bent nem égtek.

Kár is lett volna értük. Mert a sze-gény lány nem sokáig volt beteg, a gazdag legény házában ápoltatta, dédel-gette, gyógyította. Még jól meg sem gyógyult, már is ki voltak hirdetve háromszor. Hiába kérte a lány, hogy eressze haza őtet az ő kis kunyhójába.

„Haza eresztelek, mondá a legény, hanem előbb elmegyünk a szentegy-házba.“

Ugy is lett, előbb elmentek a szent-egyházba. . . Hanem mikor visszajöt-tek, akkor meg már az igen szép lány nem kívánczozott haza többé.

Fiatal óriások.

— Szatira. —

Vannak fanyar erkölcs-bírák sokan,
Kik szídják szüntelen e törpe kort:
„Hivalkodó az eseme, mit fogan,
És korcs a hajtás, buján melyet ölt,
Ne higjetelek e sápadt bölcseleőknek,
Nagyok tömjéne, hire bántja őket,
A fény, mely onnan árad, elvakítja,
Irgy itéletüknek ez a titka.

Nem töpre e kor. Nézzetek körül,
Egymás nyakán hemzsegnek a nagyok:
Ez csillagot böngészve elmerül,
Annak neve csillag gyanánt ragyog.
Emez hírhedt a mély gondolkozásban,
Az harezra vágnék szép egyenruhában;
S egy legió a nagyra termett dalnok:
Sok szárad el oly, a míg csak kihálnak.

Ez tegnap lett „éretté“ jelesen,
Holnap már uszik élte-tengerén,
Szánó mosolyal néz rád kegyesen
Nevét, ha nyomda látja feketén,
Dicsérd meg Nyögdelőt csak egy soráért,
Mondd mázolóknak: jól festé a háttért,
Molyosra fogd rá: csupa alaposág . . .
Holnap meglásd a felhőket tapossák.

Ha Nyögdelőnek „hangulat“-ja van,
Es Mázolódnál jól fog az eset,
S e g y s z e r beszél csak Molyos okosan:
Három barátod bennök elveszett,
Csak vállat vonnak korholó szavadra
Kontár-koruk szenvelgőn megtagadva:
„Bölcsőben kezdék — mondják ritka hévvel,
A komponálással, s a verseléssel.“

Csak egyszer veszd el józan-eszedet,
S merészel; irni, fess vagy étekezz;
Az óriások körmet érezed,
S véged vagyon akárhogy védekezz;
„Hiszen derek vagy, talpig jó fiú, — de . . .
Versel silány, a mázolásod dugd el,
Művednek nincsen komolyabb alapja“ . . .
Am gratulálnak kezéd fojtogatva.

Olvastad kérlek cikkemet? . . . „Igen.“
„Nos, mit szólsz hozzá, fontos a szavad;
Nagyon komisz volt úgy-e, képzelem?“
Dicsérd meg. Nézd a kábele, mint dagad.
Mondd rá: „komisz volt!“, Rád bölint nevetve.
Veled gáncsol, de gyűlöl sárga lelke;
S hátadra esap az első alkalommal
Saját szavaddal, saját ostoroddal.

„Nos, tetszik képem?“ Kérlek csak dicsérd.
Meglásd szoritja hálásan kezéd.
Mondd, hogy a lélektanban gyenge. Nézd
Hahogy beszél váratlan elreked.
Hátad megett hévvel vall ostobának,
Kesernyés gúnynyal jellemedre támad.
Találkoztok, ő édesen köszönt és
Te nem sejtéd, hogy gúnyol e köszöntés.

„Legujabb munkám.“ — „Mondhatom remek.
Sok benne a tanulmány“ — „Meghiszem.“
„Csak a stylus, az — szólni nem merek.“ —
„Kérlek beszélj, rossz néven nem veszem.
Sallangos az, nehézkes, szörnyű gyenge,
A módszer rossz“ . . . O hallgat elmerengve,
Gondolja: „Jámbor lélek azt nem érted.
És persze les, hogy összezúzzon téged.“

De kérdezd őket, hogy ha egy remek
Feltűnik és mindenkit elragad:
Szenvelgve szól, nem oszt dicséretet,
Hogy egyuttal ne szórna gáncokat.
A festő-óriás nem lel harmóniára,
A költő-óriást a rythmus bántja,
Tudósunk mondja: kompiláció csak! . . .
(Mellesleg mind a magukéről szólnak.)

Keressd fel őket pártfogók gyanánt,
Ásitva hallgatják kércelmedet,
Lassan beszélnek orraikon át,
S mily fontosok, éreztetik veled.
Zsengéid add át biztatásuk kérve,
Ok szólnak: „Édesem, mit tett az égere?
Ez vers? Ez rajz? Ez disszertáció, mi?
S nem lesz becsületed, egy mogyorónyi.“

De jó tanácsot adnak mind a hány:
„A tollat tedd te, dobd el ecseted!
Tanulj, tapasztalásod még sovány!
Egyéb iránt az ég legyen veled!“
Te sált bolond, miért nem kezdted ilyen:
„Nagy férfú, önt látni vágyva jöttem
Száz mérföldig hat híre kis falumba“ . . .
Bizonytal nem lett volna ily goromba.

Aztán, ha ők férköznek néha-nap
Valódi óriásaink köré;
Bókoktul nézd miképpen fuldokolnak
S kézért kapkodva esdenek felé.
„Könyvecskét adnak majd ki, gyengesemmi
Ha mégis . . . nem fogná rossz néven venni,
Egy-két baráti szót az egyik lapban . . .
— — El innen, el! Ez már kiállhatatlan.

Csak nőjjetek tovább te óriás-jelölt,
Szívd a kevés dicsőség illatát!
Elszáll hamar, elszáll idő előtt,
Bár lelkedet még el sem altatád.
Igaz birád nem rövid ember-öltő.
Sok nemzedéke a valódi költő,
S kit homlokon csókolt az égi Muza
Örök időkre szóló koszorúja!

A vasuti vonatok fékezése.

Irta: Guta József.

Az idő pénz, tartja a kereskedő,
midőn drágább bár, de a személyvonat-
nál hasonlatlanul gyorsabban menő

Ti ficzkó-óriások, nőjjetek,
A halhatatlanságnak híja van.
Mosolygva nézem vergődéseket
Igy nagyratörni oh, mily hasztalan!
Megtüvegelek, hogyha vágytok erre,
Am jól ügyeljete az egyszer egyre:
Nincs abban ugrás: egyszer egy csak egy
S hol a n n y i van, milyen parány az egy.
Gaal Mózes.

gyorsvonatra felül, hogy üzleti dolgai-
ban mihamarább a kitűzött helyre
érkezzék. E szempontból fogta fel a
technika is a dolgot, midőn a rendel-
kezésre álló minden eszközzel a vona-
tok gyorsaságát fokozni el nem mulaszt-
totta. Azonban itt is van bizonyos

határ, melyen túl a vonatok sebességét, a gőzmozdonyok, a kocsik és a sínek mostani szerkezeténél fogva, fokozni felette veszedelmes dolog volna. Tudjuk, hogy erről egyes országokban törvényeket is hoztak, melyek megállapítják

Angolországban fogadásból 1889-ben London és Skótország között közlekedő vonatok óránként 128 kilométernyi sebességet értek el; de ez csak fogadásból történt, s általános közlekedéseknél ily roppant gyorsaság nem érvé-

rencsétlenség ne történjék, s a vonat tovább mehetése előtt minden akadály el legyen hárítva és távolítva. Mindenki előtt ismeretes, hogy a járművek gyorsaságát a kerekek fékezése által lassítják, de sőt néha a mozgást teljesen meg is szüntetik. A fékező az egy fogantyú forgatása által egy csavart hoz mozgásba. A csavar nyomása az emeltyű és vonórudak segítségével a féktuskókra vitetik át, ezek nyomják a kerekek kerületét, s így nagy foku dörzsölés jön létre, mely a jármű mozgását csökkenti, néha pedig teljesen meg is szünteti. Így volt ez nem régen mindenütt a vasuti vonatok fékezésénél is; s a tehervonatoknál nagyobb részt még most is használja e módot a vonat személyzete. Ha a vonatvezető valahol a vonalon valami akadályt vesz észre, vagy ha a jelzősíneg által arra figyelmeztetik, akkor előbb jelt ad a gőzsíppal a fékezésre; s e jelle kezd csak a vonat személyzete a fékezést, mely egyiknél gyorsabban, másiknál lassabban megy véghez, harmadik pláne nem is fékező, mert a jelt — kedvetlen időjárás esetén — nem is hallja, s így a vonat csak lassan hozható nyugalomba — fájdalom, sok esetben akkor, mikor már későn volt s a szerencsétlenség már beállt.

Másképpen van ez az ugynevezett átvezető fékezőknél. Ezeknek a hatása és működése egy kézbe van letéve, a gőzmozdony-vezető kezébe, kit ép ezért menetközben legnagyobb felelősség terheli. Egyes vonatok úgy vannak szerkesztve, hogy a vonatok fékezését minden vasuti személy, de sőt minden egyes utazó is, egy kis emeltyű megfordítása által eszközölheti. Az előny tehát itt világos. Míg a fentebbieknél a fékezés csak egymás után és nem egyszerre történt, s néha nem is; addig emennél a vonat fékezése egyszerre és pillanatra megy végbe, s így sok esetben könnyen bekövetkező nagy szerencsétlenségnek veszik elejét.

Az átvezető (átmenő) fékezők két osztályba sorozhatók; az egyik értékesebb a vonat mozgása közben fenmaradt gőzerőt, a másik csak speciális apparátusok segítségével kapja ezt az erőt, mely aztán a vonat egyes fékezőjéhez vezetetik. Az utóbbiakat megint lehet két kategóriára osztani, s pedig olyanokra, a melyeknél a megkívántató erő csak a szükség pillanatában hozatik létre, meg olyanokra, a melyeknél az erő valamely reservoirban készen tartatik, hogy az veszély idején azonnal értékesíthető legyen. Minden esetre előnyösebb az utóbbi mód, mert ennél az összegyűjtött erőt rögtön lehet felhasználni, és hatást előidézni, míg az előbbinél előbb kell az erőt létre hozni, s csak azután a hatást kifejteni.

Az első osztály főképviseelője, t. i. melynél a hátramaradt gőzerő használatik fel a fékezésre, — az ugynevezett

SZAPRISZTI Margitay Tihamir festménye után.

a vonatok óránkénti gyors haladását. A legnagyobb gyorsaság, melyet a vonat óránként elérhet, s melyet átlépni nem szabad: 96 kilometer; csak az amerikai vonatok képeznek ez alól kivételt. Ez is oly gyorsaság, mely csak kivételes esetekben engedhető meg. Igaz, hogy

nyesíthető; mert mindig arra is kellett és kell gondolni, hogy ily nagy sebességű vonatok járása fölötté veszedelmes.

Már a közönséges vonatok járása is sok gondot okoz a vasuti alkalmazotaknak, hogy járás közben semmi sze-

Heberlein-féle fékező. Ez a következőkből áll: A járásmű forgótengelyén van egy kis kerék alkalmazva, mely a tengelylyel egyidejűleg forog, ennek átellenében van az ugynevezett fékezőkerék. E fékezőkerék van egy kifejlesztett zsineggel egybekötve, mely az egész vonaton keresztül huzatik. Hogy ha a kifejlesztett zsineg valamely helyen átmetsetik, akkor a fékezőkerekek súlyuknál fogva nyomást gyakorolnak a tengelyen levő kerekre, melyek dörzsölés és surlódás által forgásba hozatnak, s forgás közben mindegyik egy lánczocskát tekerget maga körül, mely a fékhasábokkal van összekapcsolva. A kifejlesztett huzás és feszítés által a fékhasábok a kerék kerületéhez szorítottak, s ezáltal keletkezett nagymérvű surlódás hozza a vonatot nyugalomba. Látjuk tehát itt, hogy a vonat hengereiben levő erő directe a fékezésre használható fel. A fékezők azonban csak akkor működhetnek, mikor a vonat mozgásban van. A vonat szétválasztásánál már sok szerencsétlenség történt azáltal, hogy az elszakadt rész neki fut, a már nyugalomba hozottnak, s az így keletkezett erőszakos lökés nagy rongálásokat és sérüléseket hoz létre. A Heberlein-féle fékezővel ellátott vonatoknál, ha a vonat erőszakosan szétválasztatik, akkor a feszítő-zsineg is kettészakad, s így a fékezőkerekek leesnek s a fékezők működésbe jönnek, és előidézik a nagymérvű fékezést, mely az elszakadt részt megállásra készíti s végül nyugalomba is hozza.

A fékezőknek másik nagy osztálya, o'y erőt használ fel a fékezésre, a mely a vonatok mozgásától teljesen független.

A vasuti vonathoz természetesen azon erő volna legkönnyebben alkalmazható és használható, a mely a gőzmozdony kazánjában mindig találtatik. Csakhogy ezt különféle okokból közvetlenül igénybe venni nem lehet; mert a süritett vízzel mindig járó gőz nagyban módosítaná az egész gőzmozdony berendezését és azt komplikáltabbá tenné, továbbá néha, de kivált télen, az egész fékezési eljárás, a gőznek és a víznek a vezetősőben való megfagyása által neveltségessé válnék. A süritett víz tehát éppen az említett oknál fogva nem használható. Más folyadékokat pedig, részint drágaságuk, részint nehézkes előállításuk miatt fogva szintén nem lehet használni. Jó eszköznek találtatott erő átviteléül a légköri levegő, melyet akár ritkított, akár süritett állapotban lehet használni.

Ha egy edényből, mely mozgatható fődővel van ellátva, s melyet diaphragma vagy a kerékre alkalmazott kifejlesztett ruganyos gummi- vagy bőrlémezzel lehet helyettesíteni, illetve pótolni, kiszivattyúzzuk a levegőt, akkor a mozgatható fődő az eszközölt levegőritkítás folytán a külső levegő nyomása által

az edény belsejébe szorítottatik s pedig annál nagyobb erővel, minél nagyobb mérvben történt a légritkítás. Ha valahol a kocsi alatt alkalmazott edénynek mozgatható fődélét (oldalát), alkalmas emeltyü- és vonórudak segítségével, összekötjük a féktuskókkal, akkor a fődőre kifejtett erőt használhatjuk az egész jármű (vonat) fékezésére. Ezen alapszik a Smith-féle ürfékező. A szükséges ritkított lég előállítására az egyes fékezési apparátusok össze van kötve egy csővel, mely a gőzmozdony ejectorával van kapcsolatban. Ez az ejector

nem működik, s mert a vacuum előállítására mindig némi idő kívántatik.

Jobb emél a Sander-féle fékező, melynél a fékezési erő kifejtésére két egyenlőtlen átmérőjű hengeralaku edény szolgál, melyeknél az egyik oldal diaphragmával van ellátva. A diaphragmák középpontjai egyszersmind a kétkaru emeltyü támadási pontjai, melyekről a mozgás és az erő más alkalmas emeltyü és vonórudak segítségével a féktuskókra vitetik át. Mindakét hengeralaku edény össze van kapcsolva egy csővel, mely az egész vonat hosszán

Fürdői toalette.

tor ép oly szerkezetű, mint a parfümos palacznak a nyaka. A gőzmozdony karájából gőz eresztetik be azon csőbe, a mely az egész vonat levegő-apparátusával van egybe kötve; a gőz magával ragadja a vezetősőben levő levegőt, s ezáltal előidézi a fékezési apparátusokban az ürt. Miután a megkívántató erő, t. i. a fékező-apparátusban való légritkítás, csak a szükség pillanatában állittatik elő, azért a fékezésnek ezen módját nem lehet a vonat szétválasztásánál használni, mert az önállóan

ban vezetettik. A kisebb átmérőjű hengeredényből ki mehet a levegő, de az oda erősített szelep megakadályozza a levegőnek oda való visszatérését. Itt is az ejector kihajtja a levegőt a vezetősővekből, s így a légritkítás megtörténik. Mindakét hengeralaku edényben egyformán ritkított levegő találtatik, azért a nagyobb átmérővel bíró edény nagyobb hatást és nyomást gyakorol a kétkaru emeltyüre, s azt bizonyos helyzetbe tereli. Az emeltyü ezen helyzetben a fékezés már megkezdődik. Ha

a vezetősövekbe levegőt bocsátunk, a mi alkalmazott csapok (kakasok) segítségével igen könnyen megtörténik, akkor a kisebb átmérőjű hengeredénynek szelepe bezáródik, s csak a nagy hengernek diaphragmája feszítették jobban, de a nagyobb nyomás folytán a diaphragma a kisebb hengerbe nyomatik, mely nyomás a kétkaru emeltyű segítségével előidézni a fékezést. A vonat szétszakításánál megszakad a légvezetőcső is, s így ebbe a levegő benyomul és létre hozza a fékezést. A fékező tehát automatikusan is működik.

Azonban a Sander-féle fékező sem egészen tökéletes, mert sokszor a légritkítás nem rendszeresen történik; azért a legújabb időben leginkább Westinghouse-féle fékező van használatban, melynél süritett levegő jön használatba. Minden kocsni alatt, mely fékezésre használatos, van egy reservoir és egy fékezőhenger. E kettő között és a légvezetőcső közt van egy önműködő szelep megerősítve, melyen keresztül a fékezésre szolgáló levegő a segédreservoirba átömlik, de egyidejűleg a fékezőhenger és a külső levegő összeköttetését eszközözi. Ezen helyzetbe való jövésre a szelep a vezetőcsőben levő légnyomás által kényszerítették, s így a fékezés módját előidézni. Ha a vezetőcsőben valahol a levegő kibocsátatik, akkor a légnyomás kisebbedésével a szelep állása önmagától megváltozik, s a süritett levegő a segédreservoirból a fékező hengerbe megy át és a fékdugattyút maga előtt eltaszítja. A dugattyura használt erő átvitetik a féktuskókra, s így előáll az egész vonat fékezése. Ha a vezetősövek megint süritett levegővel töltenek meg, akkor a süritett levegő nyomása folytán a szelep újból megfordul és az azelőtt a fékezőhengerbe bebocsátott levegő a szabadba ömlik, míg a süritett levegő a vezetősövekből a reservoirba mehet át, s a fékezőnek elveszített légnyomását pótolhatja, illetve ismét helyreüti. A légnyomás által kitaszított dugattyu pedig, ellensúlyok és rugótollak által ismét visszaütetik, s így a fékezés folyton eszközölhető.

Egy másik nevezetes fékezési rendszer Carpenter-től van. Minden kocsni fékezési készüléke áll egy fékező hengerből, melyben egy dugattyu ide-oda mozoghat. A dugattyu két egyenlőtlen részre osztja a hengernek térfogatát; a kisebbik nevezetik alaptérnek, a nagyobbik feszülési térnek. Az első directe össze van kötve a légvezetőcsővel, úgy hogy a csőnek levegővel való megtöltésénél előbb az alaptér töltenek meg süritett levegővel. A dugattyu ezáltal eltaszítatik, s a fékezés megkezdődik. A hengerben van egy kis eresztály, mely a két tér közötti összeköttetést, a dugattyu el és visszaváló menése után eszközözi; ezen keresztül

túl megy át egyszersmind a süritett levegő is egyik térről a másikba. A hengernek a levegővel való teljes megtöltése alkalmával mindakét térben egyforma feszítő erő létezik. Ha a légvezető csőből valahol csap segítségével a levegőt kibocsátjuk, akkor az alaptérről is a levegő kitér. Az alaptérben való levegőnek kisebbedése okozza, hogy a feszülési térről a nagyobb feszítő erővel bíró levegő odatérül és a dugattyút is maga előtt odatolja. Ha most a légvezetőcső megint süritett levegővel töltenek meg, akkor előbb az alaptér lesz megtöltve, s az így megnagyobbodott erővel a dugattyút ismét visszahozza. És így megy ez mindig tovább. A dugattyu össze lévén kötve fékezési készülékkel, a dugattyunak ide-oda járása eszközözi a fékezést.

A Carpenter-féle fékezési rendszer azért jobb a Westinghouse-féle rendszerénél, mert annál minden henger egy külön reservoirral és külön szeleppel van ellátva. A légvezető-csőben a legkisebb légnyomás elvesztése az ott alkalmazott szelepet mozgásba hozza, ez megint működésbe hozza a készüléket és a fékezőt is. Az előny abban áll itt, hogy a hosszú vonatknál a szükséges süritett levegő, több helyen van elhelyezve, s így azt a veszély pillanatában azonnal lehet alkalmazásba hozni; másrészt pedig, hogy több helyen hová ki a levegő, gyorsabban és erősebben hozza működésbe az egyes fékezőket.

Ugy a Westinghouse-, mint a Carpenter-féle fékezőrendszerénél ha a vonat szétszakítatik, kimegy a süritett levegő a fővezetőcsőből, s így a vonat mindakét részén a fékező működésbe jön; tehát mindakét rendszer automatikusan is dolgozik.

Hogy a vezetősövek és a reservoiroknak — mely hosszú vonatknál 200 méter hosszú is lehet — a süritett levegővel való megtöltése ne tartson oly hosszú időig; azért a levegő a gőzmozdony légsűrítőjéből nem hajtatik directe a fővezetőcsőbe, hanem egy főreservoirba, melyben a nyomás egyenlő 8—10 kilogrammal, 1 négyzetcentiméterre számítva. Ezen főreservoirból megy aztán a levegő egy szelepen keresztül a vezetőcsőbe; de akkor a levegő nyomása már csak 4 kilogrammal egyenlő. Így lehet egy töltéssel több egymásután következő fékezést elérni és előidézni.

Miután úgy a Westinghouse-, mint a Carpenter-féle fékezési rendszerénél a levegőt egyszersmind a vezetőcsőből egy csap segítségével ki lehet eresztetni; azért képesek vagyunk több vagy kevesebb süritett levegőnek kieresztése által a nyomást kisebbiteni, s így kisebbfokú fékezést előidézni, mi különösen hosszabb ideig tartó alacsonyabb lejtőségeknél nagy előnyvel jár.

Legújabb kísérletek történnek már arra nézve is, hogy kellene a teher-

vonatokat is ilyen állandó fékezővel ellátni. Itt azonban legnagyobb akadályul szolgál azon körülmény, hogy sokszor kénytelenek a vasutaknál különféle alkotású és alakú vagonokat egymáshoz csatolni, ha csak a kocsikban levő külföldi árukat átrakni nem akarják, a mi pedig roppant sok munkával és költséggel jár. Mi azonban hisszük, hogy a technika ezen az akadályon is nemsokára fog diadalmaskodni.

Minden esetre nagy előnyvel jár az állandó fékezőnek a behozatala a vasuti vonatknál, már csak azért is, hogy nem kell a gőzmozdonyvezetőnek folyton fűtyülni és a vasuti személyzetet figyelmeztetni a fékezésre; de másról pedig azért is, mert a fékezés főrugója egy személyben, a gőzmozdonyvezető kezében lévén összpontosítva, az a fékezést az egész vonaton egyszerre eszközölheti; természetesen, hogy ez aztán nagy felelőséggel jár.

Divatlevél.

Budapest, augusztus hó.

Egy szellemes világfi mondása szerint, mindazok a finom nőszírozású tarkaságok, melyeket a pillangók és a virágok viselnek, képezik a díszkrét módon kaczer nők ártatlan szenvedélyeit . . .

Lehellet-könnyű szövetek, selymes szalagok, vörhenyes-vörös színekben pompázó gupürök, pókhálószzerű csipkék, a legkeresettebbek az ő csábos toalettejükhöz. A gaze- és musseline iránti előszeretést csak a meleg napok kényszere szülte, és innen van az a nagy szerep, melyet ezek a mai toalettek elegancziájában játszanak. Különösen gyönyörű toalettek készülnek a tengerpartra és fürdő-kaszinókra musseline-ekből. Némelyiknek az alapszíne bágyadt rózsaszín, teleszörva fehér, kinyitott nárciszokkal, melyeknek pompás piros kelyhek e szöveteket czimszerűen futják be. Némelyik ruha végén egy valenciennes csipkével szegélyezett és harántul plüssszírozott fodor van alkalmazva. Deréknek egy nagy jaquet jön hársfávirág színű faille-ből, melynek alja összefűződik a hónalj varratának irányával. Az egész ruha elől betét, hullámzó csipkékből; a mellén és az övön pántokkal, melyeket nagy szatenszalagok tartanak össze; egyik szalag a derekon keresztül a jaquet-ot is átöleli. A szalagok még mindig igen kedveltek és jogosan, mert igen kedves garnitúrának kell elismerni azokat. Egy kecsesen lebegő szalag mindig hatásos marad, akár az övéről, válláról nyakáról, vagy hajáról lebegjen alá a fiatal leányoknak. Nem lehet másképp mondani: hogy ez gazdag és elegáncs dísz, melynek uralma nagyon tartósan ígérkezik, különösen azért, mert rendkívül sokféle variációban mutatkozik és még a kalapokat se lehet nélkül diszítani.

A kalapkötő-szalagok mind szélesebbek lesznek, de kurták maradnak, a végük kereken van levágva, hogy az áll allatt egy kis lapdához hasonló sokrot képezzen.

Érdekes nézni, hogy azok az elegáncs asszonyok, kik a téli szezon alatt az Andrassy-úti opera páholyaiban bámultatják ragyogó és gazdag öltözékeiket, most (ha olykor a fővárosba térnek valami komolyabb ok miatt pár napra, minő leleményességgel teremtik meg: a nyári színházi toaletteket. Ilyenkor feledve vannak a kivágott ruhák, és meg vannak elégedve az éppen oly kecses toalettekkel musseline-ből, gaze-ből vagy batistból.

De nehogy azt higgye valaki, hogy egy ilyen toalettenek kisebb hatása. Ha a téli színházak páholyainak egy-egy ismert szépsége megjelenik valamelyik nyári szinkörben, valószínű monstre gukkerözés támad, és ilyenkor a nyári primadonnák egy néhány percig hasztalan igyekeznek hódítani.

LENA.

(VITTORIO BERZEZIO REGÉNYE).

Olaszból fordította: V. SZÖCS GÉZA.

(Folytatás.)

És aztán egy másik gondolat, a mely éppen nem volt méltó hozzá; de a mely természetes kifolyása volt nevelésének, és az eszmekörnek, a melyben folyton forgott: hogy az ő ismeretlenje bizonyára nem olyan gazdag, előkelő, mint az Elvira jegyese, s így nem ajándékozhatná meg őt oly szép és drága dolgokkal, mint Borgolieto gróf.

Azonban ez a méltatlan gondolat csakhamar eltűnt a leányka agyából, hogy helyet adjon a szégyenkezésnek, melyet miatta érzett, s aztán, mikor Elvira az ő „szívügyeiről“ kérdezősködött, elmondott főúri barátnőjének mindent őszintén; s Elvira igaz szeretettel ölelte át barátnőjét, mondván:

— Ime, milyen a sors! Egyszerre lettünk szerelmesek miketten — remélem, hogy boldogok, nagyon boldogok is egyszerre leszünk. De nekem látnom kell a te titokzatos ismeretlened, s én viszont megismertetek az én Federicommal; már beszéltem is rólad neki eleget; azt mondtam, hogy olyan szép vagy, hogy mindenki beléd szeret, aki csak meglát. Furcsa, hogy nem tudod titokzatos imádódnak még a nevét sem — az én Federicom olyan szép és kedves ember — de a neve is szép — Federico — ugy-e szép?

XI.

Felhők a látóhatáron.

Ezen a napon ugyancsak rossz kedvben volt Guglietti papa.

Összeránczolta a homlokát, mikor az Elvira szerencséséről értesült.

— Borgolieto gróf! kiállta fel — ismerem a családját és ismerem őt magát is — fényes és dicső család, s ő maga olyan gavallér uri ember, a milyen kevés van hazánkban. Ime, ez kellett volna az én leányomnak férjül.

— De édesapám! szakította félbe Lena, majdnem haraggal.

De az ex-kereskedő nem hagyta magát beszédében zavartatni.

— Szó sincs róla, neked nagyuri hölgynek kell lenned. Fényes fogaton fogsz járnai, selyemben, bársonyban, mint bármely herczegnő. Groom is lesz a bakon — valódi szerencsen — s aztán szokott bőbeszédűségével elkezdte dicsérni a nagyuri életet, úgy hogy Lena valósággal zavarba jött, mert mi türes,

tagadás, az ő fejcskájában is motoszkáltak holmi ilyenféle gondolatok.

S mikor, a szokott órában meglátta Albertot az ablaka alatt, fekete ruhában, esdő tekintetével, elgondolkozva nézett le reá, s tekintete majdnem hidegnek, közönyösnek tetszett a szerelmes ifju előtt.

— Vajjon mivel bánthattam meg? gondolá, vagy talán tévedtem, — nem jól olvastam tekintetéből. —

Lena pedig lelki furdalásokat érzett. A rákövetkező éjszakán nem tudott aludni. Különös képek vonultak el előtte, látta magát mint gazdag, ünnepezt, imádott grófnét; majd meg ismét egy halavány, sápadt arcot, egy fekete ruhába öltözött fiatal embert, vágygally és kétségbeeséssel tekintetében.

Majd meg ismét változott a kép, s ő szegénynek, elhagyottnak látta magát, sulyos munkával foglalkozva, s még szépségétől is megfosztva.

Felkiáltott, és — fölébredt szendergéséből — Anyja, ki a szomszédszobában aludt, ijedten futott be hozzá, s ölelgetve, csókolgatva kérdé, mi a baja?

Egy vidám napsugár kukkantott be a függöny egy részén keresztül a szobába, s rezgő fényével bearanyozta az anyát és lányát.

— Mi bajod? Mi történt? kérdezte nyugtalanul az anya.

— Semmi. Valami csunyát álmodtam.

— Gyerek — s gyöngéd csókokkal halmozta el hófehér homlokát és rózsás arcját.

És ő, kibontakozva az édes anyai ölelésből érezte, hogy a mit látott, nem volt más, mint — saját szerencsétlen sorsának képe.

Másnapra Elvira magához hitta Lenát, hogy lássa az ajándékokat, melyekkel őt jegyese meglepte. Hogy méltó legyen a marquis-kisasszonyhoz, a lehető legfényesebben öltözködött fel a szép leány, — a kinek aztán volt mit bámulnia; szép ruhák, arany és gyémánt ékszerek, s minden más, kicsiny és nagy dolog a minek csak a nők örülni szoktak, amind fel volt halmozva az Elvira szobáiban. Látta Lena a főúri jegyes arcképét is. Egy miniature képet, arany rámában.

Valóban szép férfinak látszott — a képen legalább. Nyílt, barátságos, mosolygó, s a mellett minden vonásában úri, elegáns egy arc volt; szép kis fekete bajsza, s finom metszésű szája körül kellemes mosolygás — mennyivel különbözött ez a mosoly az ő ismeretlenének fájdalmas, édes-bús mosolyától.

Ugy tetszett Lénának, hogy ez arckép eredetije a világ legszeretreméltóbb férfja lehet.

Elvira gyönyörrel mondta:

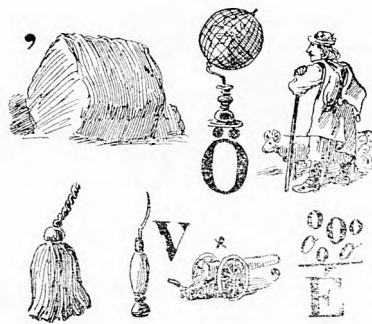
— Nemde, szép férfi az én Federicom? Az én szememben legszebb az egész világon, — a teidben pedig bizonyára az a te ismeretlened. Nem ugyan? Mondva, melyik szebb — incselkedett — az enyém, vagy tied?

(Folyt. köv.)

Helyreigazítás: A mult számban közölt négyesoros vers Reviczky Gyula utolsó kéziratának hasonmása, mely alól tévedésből marad ki a cím, illetőleg a kézirat megnevezése.

Képtalány.

Háromszög-Rejtvény.

Pongrácz Sándor-tól.

1	A	A	A	A	B	C	D
2	E	E	E	I	I	K	K
3	L	L	L	N	N	N	
4	O	O	O	O	O		
5	Ó	P	P	R			
6	R	S	V				
7	V	Z					
8	X						

E háromszögben a betűk akként szedendők össze, hogy a két leghosszabb sor balról jobbra és felülről lefelé olvasva, egy és ugyanazt az értelmet adják.

Az alakítandó szók értelme:

1. Híres hadvezér. — 2. Egy magyar államférfi megöletési helye. — 3. Legjobb szer a kopaszság ellen. — 4. Bajokban gyógyít. — 5. Házi szárnyas. — 6. Férfinév. — 7. Semmi sem történik e nélkül. — 8. Egy betű az ábécze közepéről.

A mult számban közölt talányok megfejtése:

A képtalányé: Párisi világtárlat.

A koczkarejtvényé:

20	60	12	43	59
60	12	43	59	20
12	43	59	20	60
43	59	20	60	12
59	20	60	12	43